

EUROPE DIRECT
Prešov

02
2025

Newsletter

Informačné centrum EUROPE DIRECT-PREŠOV

„EÚ bližšia k obyvateľom Prešovského kraja a obyvatelia bližší k EÚ“

Odvážnejšia, jednoduchšia a rýchlejšia Únia: pracovný program Komisie na rok 2025

Komisia prijala svoj pracovný program na rok 2025, v ktorom predostrela svoju ambíciu zlepšiť konkurencieschopnosť, zvýšiť bezpečnosť a posilniť hospodársku odolnosť v EÚ.

Vychádza zo záväzkov stanovených v politických usmerneniach a poverovacích listoch zaslaných predsedníčkou von der Leyenovou.

Pracovný program sa zameriava na hlavné iniciatívy, na ktoré sa Komisia podujme v prvom roku svojho mandátu. Reaguje ním na otázky, ktoré sú pre Európanov najdôležitejšie. Odráža sa v ňom, že naši občania a podniky potrebujú viac príležitostí, inovácie a rast, čo v konečnom dôsledku prispeje k bezpečnejšej a prosperujúcejšej EÚ. Nové navrhované iniciatívy sú uvedené v osobitnej prílohe spolu s aktuálne oznámenými hodnoteniami a kontrolami vhodnosti.

K pracovnému programu je pripojené oznámenie o vykonávaní a zjednodušení. Uvádza sa v ňom, ako Komisia plánuje v nasledujúcich piatich rokoch uľahčiť vykonávanie pravidiel EÚ v praxi, znížiť administratívnu záťaž a zjednodušiť pravidlá EÚ. Obsahuje ciele a nástroje, ktoré pomôžu odľahčiť regulačné zaťaženie, zvýšiť konkurencieschopnosť a odolnosť a dosiahnuť rýchle a užitočné zlepšenia pre ľudí a podniky.

Strategický program vykonávania a zjednodušenia

Pracovný program na rok 2025 sa výrazne sústreďí na zjednodušenie. Zahŕňa prvú sériu súhrnných balíkov a návrhov, ktoré majú zlepšiť a urýchliť fungovanie politík a právnych predpisov EÚ s cieľom posilniť konkurencieschopnosť EÚ.

Prvý súhrnný balík sa bude týkať rozsiahleho zjednodušenia vo vykazovaní udržateľného financovania, náležitej starostlivosti v oblasti udržateľnosti a v taxonómii. Ďalšími iniciatívami, napríklad aktom na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu, sa zefektívnia požiadavky na udeľovanie povolení, schvaľovanie a podávanie správ. Nové vymedzenie malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou zmierni regulačné zaťaženie, aby malé a stredné podniky pri svojom raste čelili menším prekážkam.

Zjednodušujúce opatrenia týkajúce sa spoločnej poľnohospodárskej politiky a iných oblastí politiky, ktoré majú vplyv na poľnohospodárov, budú dôkladnejšie riešiť príčiny zložitosti a nadmernej administratívnej záťaže pre vnútroštátne správne orgány a poľnohospodárov. Zvážia sa návrhy na ďalšie zjednodušenie vrátane prípadného súhrnného návrhu v oblasti obrany.

Ich cieľom bude pomôcť dosiahnuť investičné ciele, ktoré sa stanovujú v bielej knihe, a vytvoriť podmienky, aby sa darilo inovatívnym spoločnostiam.

Spolu napredujeme: kľúčové výsledky pracovného programu Komisie na rok 2025

Udržateľná prosperita a konkurencieschopnosť: Novozavedený kompas konkurencieschopnosti bude určovať smer úsilia o udržateľný rast, pričom stratégia EÚ pre startupy a scaleupy posilní postavenie podnikateľov vďaka lepšiemu prístupu ku kapitálu. Ústredným prvkom plánu spolupráce pre dekarbonizáciu a konkurencieschopnosť je Dohoda o čistom priemysle, ktorá pripraví podmienky na splnenie navrhovaného cieľa zníženia emisií o 90 % do roku 2040.

Obrana a bezpečnosť Uprostred geopolitického napätia EÚ zintenzívňuje úsilie o zaistenie bezpečnosti a zabezpečenie mieru, pričom predstavila plány na vytvorenie pevnej budúcej európskej obrany. Spoločným a strategickým investovaním do spolupráce s NATO sa EÚ snaží posilniť svoj obranný priemysel a znížiť závislosť. Stratégia únie pripravenosti zlepši predvídanie kríz a odolnosť, ktorú posilnia iniciatívy na zabezpečenie kľúčových zdrojov, ako je stratégia EÚ na vytváranie zásob a akt o kritických liekoch.

Podpora ľudí, posilňovanie našich spoločností a nášho sociálneho modelu: V snahe konsolidovať jedinečný a nesmierne cenný sociálny model Európy a posilniť sociálnu spravodlivosť bude Komisia viesť úsilie o modernizáciu sociálnych politík. Bude sa pritom opierať o nový akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv. S cieľom prispôbiť sa technologickým, demografickým a sektorovým zmenám Komisia predloží úniu zručností, ktorá má zaistiť, aby všetci pracovníci dostali potrebné vzdelanie a odbornú prípravu.

Udržanie našej kvality života: Komisia predloží víziu pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo s cieľom zabezpečiť stabilný rámec pre poľnohospodárov a načrtne plán kľúčových návrhov v tejto oblasti. Pakt o oceánoch vytvorí jednotný rámec pre oceánske politiky, aby sa zachovalo zdravie oceánov a podporilo modré hospodárstvo EÚ.

Okrem toho sa v európskej stratégii pre odolnosť v oblasti vody zaujme prístup „od zdroja do mora“ v snahe účinne riadiť vodné zdroje a riešiť vplyvy zmeny klímy, ako sú povodne a suchá. Balík zjednodušení spoločnej poľnohospodárskej politiky sa bude zaoberať tým, z čoho pramení zložitosť a administratívna záťaž pre poľnohospodárov a vnútroštátne správne orgány.

Ochrana demokracie a presadzovanie hodnôt: Iniciatívy, akou je štít na obranu demokracie, sa budú venovať hrozbám, ktoré predstavuje napríklad rastúci extrémizmus a dezinformácie. Komisia takisto plánuje posilniť stratégie boja proti diskriminácii na základe pohlavia, z dôvodu zdravotného postihnutia, sexuálnej orientácie alebo rasy vrátane obnovennej stratégie pre rovnosť LGBTIQ osôb a novej stratégie boja proti rasizmu.

Globálna Európa: využitie našej sily a partnerstiev: Prioritou zostáva úsilie o slobodu pre Ukrajinu. EÚ je zároveň odhodlaná usilovať sa o spravodlivý, komplexný a trvalý mier na Blízkom východe vychádzajúci z riešenia založeného na existencii dvoch štátov. Pakt pre Stredozemie a stratégie pre oblasť Čierneho mora sa zamerajú na regionálnu spoluprácu, hospodárske investície a bezpečnosť a nový strategický program EÚ – India poskytne komplexný prístup k vymedzeniu oblastí spoločného strategického záujmu.

Spolupráca pri dosahovaní výsledkov a príprava Únie na budúcnosť: Komisia plánuje predložiť nový viacročný finančný rámec zameraný na zjednodušenie prístupu k finančným prostriedkom EÚ a zvýšenie finančného vplyvu na podporu vnútroštátneho, súkromného a inštitucionálneho financovania.

Zdroj:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_25_466

Európania podľa nového prieskumu Eurobarometra výrazne podporujú vedu a techniku

Z najnovšieho prieskumu Eurobarometra o vedomostiach európskych občanov a ich postojoch k vede a technike, ktorý bol aktuálne uverejnený, vyplýva, že viac ako 8 z 10 občanov (83 %) si myslí, že celkový vplyv vedy a techniky je pozitívny. Dve tretiny respondentov (67 %) rovnako súhlasia s tým, že veda a technika uľahčujú náš život, sú zdravšie a pohodlnejšie.

Respondenti si s najväčšou pravdepodobnosťou myslia, že energia z obnoviteľných zdrojov (87 %), informačné a komunikačné technológie (79 %) a vakcíny a boj proti infekčným chorobám (77 %) budú mať v nasledujúcich 20 rokoch pozitívny vplyv na náš spôsob života.

Z prieskumu vyplýva, že väčšina Európanov sa chce dozvedieť viac o vedeckom vývoji (58 %). Nedostatok času (40 %), nezáujem (37 %) a nedostatok vedomostí v oblasti vedy a techniky (36 %) však zostávajú významnými prekážkami v súvislosti so zapojením verejnosti do vedy a techniky.

V prieskume sa skúmali aj širšie otázky týkajúce sa dôvery a rovnosti vo vede. Z výsledkov vyplýva, že 77 % respondentov súhlasí s tým, že veda a technológia by mali pri vývoji nových riešení a produktov zohľadňovať potreby všetkých skupín ľudí, zatiaľ čo ďalších 72 % si myslí, že vláda by mala prevziať zodpovednosť za zabezpečenie toho, aby nové technológie boli prínosom pre všetkých. Väčšina občanov zároveň vyjadruje určité obavy v súvislosti s potenciálom vedeckých aplikácií ohrozovať ľudské práva (58 % súhlasí s vyhlásením) a takmer dve tretiny (64 %) sa tiež domnievajú, že veda a technológia by mohli pomôcť zlepšiť životné prostredie a bojovať proti zmene klímy, ale že väčšinou pomáhajú spoločnostiam zarábať peniaze.

Pokiaľ ide o výmenu vedeckých výsledkov a spoluprácu s verejnosťou, osem z desiatich (80 %) súhlasí s tvrdením, že výsledky výskumu financovaného z verejných zdrojov by sa mali sprístupniť online bezplatne, zatiaľ čo viac ako šesť z desiatich (63 %) súhlasí s tým, že „zapojenie nevedcov do výskumu a technologického rozvoja zabezpečuje, aby veda a technológia zodpovedali potrebám, hodnotám a očakávaniam spoločnosti“.

Tohtoročný prieskum sa zamerlal na využívanie umelej inteligencie na vedecký výskum a odhalil v tejto súvislosti zmiešané názory občanov. O niečo viac ako tretina respondentov (38 %) tvrdí, že dôveruje vedeckému výskumu a objavom vytvoreným pomocou umelej inteligencie, zatiaľ čo štvrtina (25 %) nedôveruje tomuto typu výskumu. Polovica občanov EÚ (50 %) však súhlasí s tým, že umelá inteligencia využívaná vo vede podporuje vedecké objavy, ktoré povedú k riešeniam hlavných výziev, ako sú zmena klímy a závažné choroby.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_25_396

Európska únia spúšťa iniciatívu InvestAI s cieľom zmobilizovať investície do AI vo výške 200 miliárd EUR

Predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová na akčnom samite o umelej inteligencii v Paríži spustila iniciatívu InvestAI na mobilizáciu 200 miliárd EUR na investície do umelej inteligencie vrátane nového európskeho fondu vo výške 20 miliárd EUR pre gigatónárne v oblasti umelej inteligencie. Táto veľká infraštruktúra umelej inteligencie je potrebná na umožnenie otvoreného a kolaboratívneho vývoja najzložitejších modelov umelej inteligencie a na to, aby sa Európa stala kontinentom umelej inteligencie.

Predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová v tejto súvislosti uviedla: „Umelá inteligencia zlepši našu zdravotnú starostlivosť, podnieti náš výskum a inovácie a posilní našu konkurencieschopnosť. Chceme, aby sa umelá inteligencia stala hnacou silou dobra a rastu. Robíme to prostredníctvom nášho vlastného európskeho prístupu – založeného na otvorenosti, spolupráci a excelentnom talente. Náš prístup je však stále potrebné preťažiť.“

Preto spolu s našimi členskými štátmi a našimi partnermi zmobilizujeme bezprecedentný kapitál prostredníctvom InvestAI pre európske gigatovárne v oblasti umelej inteligencie. Toto jedinečné verejno-súkromné partnerstvo podobné CERN-u pre umelú inteligenciu umožní všetkým našim vedcom a spoločnostiam – nielen tým najväčším – vyvinúť najpokročilejšie veľmi veľké modely potrebné na to, aby sa Európa stala kontinentom umelej inteligencie.“

Prezidentka Európskej investičnej banky Nadia Calviňová v tejto súvislosti uviedla: „Spolu s Európskou komisiou skupina EIB zintenzívňuje podporu umelej inteligencie, ktorá je kľúčovou hnacou silou inovácie a produktivity v Európe.“

Z fondu EÚ InvestAI sa budú financovať štyri budúce gigatovárne pre umelú inteligenciu v celej EÚ. Nové gigatovárne pre umelú inteligenciu sa budú špecializovať na výcvik najzložitejších, veľmi veľkých modelov umelej inteligencie. Takéto modely novej generácie si vyžadujú rozsiahlu výpočtovú infraštruktúru pre prelomové objavy v konkrétnych oblastiach, ako je medicína alebo veda. Gigatovárne budú mať približne 100 000 čipov umelej inteligencie poslednej generácie, čo je približne štyrikrát viac ako továrne na umelú inteligenciu, ktoré sa práve zriaďujú.

Gigatovárne financované prostredníctvom InvestAI budú najväčším verejno-súkromným partnerstvom na svete pre rozvoj dôveryhodnej umelej inteligencie. Budú slúžiť európskemu modelu kooperatívnych, otvorených inovácií so zameraním na komplexné priemyselné aplikácie a aplikácie rozhodujúce z hľadiska misie. Cieľom je, aby každá spoločnosť, nielen najväčší hráči, mali prístup k rozsiahlemu výpočtovému výkonu na vybudovanie budúcnosti.

InvestAI bude zahŕňať viacvrstvový fond s podielmi rôznych rizikových a výnosových profilov. Rozpočet EÚ by ohrozil investície iných partnerov. Počiatočné financovanie InvestAI zo strany Komisie bude pochádzať z existujúcich programov financovania EÚ, ktoré majú digitálnu zložku, ako sú programy Digitálna Európa a Horizont Európa a InvestEU. Členské štáty môžu prispieť aj programovaním finančných prostriedkov zo svojich balíkov finančných prostriedkov určených na politiku súdržnosti. Financovanie gigatovární v oblasti umelej inteligencie kombináciou grantov a vlastného kapitálu bude slúžiť ako jeden z pilotných prípadov strategických technológií oznámených v kompase pre konkurencieschopnosť.

Komisia už v decembri oznámila prvých sedem tovární na umelú inteligenciu a čoskoro oznámi ďalších päť. Existujúca podpora pre továrne umelej inteligencie vo výške 10 miliárd EUR, ktorú spolufinancuje EÚ a členské štáty, je už teraz najväčšou verejnou investíciou do umelej inteligencie na svete a uvoľní viac ako desaťkrát viac súkromných investícií. Už teraz poskytuje začínajúcim podnikom a priemyslu masívny prístup k superpočítačom.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_25_467

Komisia predkladá plán pre prosperujúce poľnohospodárstvo a agropotravinárstvo EÚ

Komisia predkladá svoju Víziu pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo – ambiciózný plán zameraný na budúcnosť tohto odvetvia v Európe. Tento plán kladie základy pre atraktívny, konkurencieschopný, odolný, na budúcnosť orientovaný a spravodlivý agropotravinársky systém pre súčasné i budúce generácie poľnohospodárov a agropotravinárskych subjektov.

Predpokladom všetkých opatrení načrtnutých v tejto vízii je ešte väčšie zjednodušenie našich politík a intenzívnejšie zavádzanie inovácií a digitalizácie.

Neskôr v roku 2025 Komisia navrhne komplexný balík zjednodušujúcich opatrení pre súčasný poľnohospodársky legislatívny rámec spolu s digitálnou stratégiou EÚ pre poľnohospodárstvo, ktorá podporí prechod na poľnohospodárstvo pripravené na digitálne technológie.

Predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová v tejto súvislosti uviedla: „V centre systému potravinárskej výroby EÚ stoja naši poľnohospodári.“

Práve vďaka ich každodennej tvrdej práci máme všetci k dispozícii bezpečné a kvalitné potraviny. Naši poľnohospodári však čelia čoraz väčším výzvam, ktoré prináša globálna hospodárska súťaž a zmena klímy. Preto dnes ponúkame komplexnú stratégiu, ktorá zvýši atraktivnosť, odolnosť a udržateľnosť poľnohospodárstva.“

Vo vízii sú načrtnuté štyri prioritné oblasti:

Atraktívne odvetvie: Poľnohospodárstvo sa musí vyznačovať potrebnou stabilitou, aby boli mladí ľudia motivovaní vybrať si povolanie v tomto odvetví, a to aj vďaka spravodlivým príjmom a cielenejšej verejnej podpore. Takisto ich treba aktívne podporovať v tom, aby ako doplnkové zdroje príjmov využívali výhody inovácií a nových obchodných modelov vrátane výhod plynúcich z uhlíkových a prírodných kreditov. Komisia je odhodlaná zabezpečiť, aby poľnohospodári neboli nútení systematicky predávať svoje výrobky pod úrovňou výrobných nákladov. Na tento účel prijme konkrétne opatrenia, a to aj formou preskúmania smernice o nekalých obchodných praktikách. Komisia v roku 2025 zároveň predloží stratégiu generačnej obnovy s odporúčaniami k opatreniam potrebným na úrovni EÚ, ako aj jednotlivých štátov a regiónov na riešenie prekážok, ktoré bránia mladým a novým ľuďom vo výbere tohto povolania.

Konkurencieschopné a odolné odvetvie: EÚ bude naďalej rôznymi spôsobmi prioritizovať potravinovú bezpečnosť a sebestačnosť. Obchodné rokovania a dohody sa budú využívať v plnom rozsahu a zároveň sa budú chrániť záujmy európskych poľnohospodárov. Vízia reaguje aj na požiadavky poľnohospodárov, občanov a spoločnosti ako celku na väčšie zosúladenie výrobných noriem pre dovážané výrobky, aby sa zaručilo, že ambiciózne normy EÚ nepovedú ku konkurenčnému znevýhodneniu a zároveň budú v súlade s medzinárodnými pravidlami.

Komisia preto začne v roku 2025 prijímať opatrenia na posúdenie vplyvu väčšej koherentnosti noriem, pokiaľ ide o nebezpečné pesticídy zakázané v EÚ a dobré životné podmienky zvierat. Okrem toho prísne presadzovanie a kontroly noriem bezpečnosti potravín zostávajú absolútnou prioritou. Komisia posilní svoje zameranie na hospodárske zvieratá v snahe podporiť dlhodobú budúcnosť tohto sektora.

Odvetvie odolné voči budúcim zmenám: Európske odvetvie poľnohospodárstva zohráva dôležitú úlohu pri prechode na nízkouhlíkové hospodárstvo. Vo vízii sa uznáva potreba zosúladiť opatrenia v oblasti klímy s potravinovou bezpečnosťou a osobitnými výzvami, ktorým toto odvetvie čelí. Poľnohospodári by mali byť za prijímanie postupov šetrných k prírode odmeňovaní. Komisia v tejto súvislosti dôkladne zváži akýkoľvek ďalší zákaz používania pesticídov, ak v primeranom čase nebudú k dispozícii alternatívy, a zefektívni prístup k biopreparátom na trhu EÚ. Takisto vytvorí dobrovoľný systém referenčného porovnávania, tzv. kompas udržateľnosti v poľnohospodárskych podnikoch, s cieľom pomôcť poľnohospodárom merať a zlepšovať ich výkonnosť na úrovni poľnohospodárskych podnikov. Bude tiež vypracovaná stratégia pre odolnosť v oblasti vody na riešenie naliehajúcej potreby efektívnejšieho využívania vody.

Spravodlivé životné a pracovné podmienky vo vidieckych oblastiach: Komisia predloží aktualizovaný akčný plán pre vidiek s cieľom zabezpečiť, aby vidiecke oblasti zostali dynamické, funkčné a úzko prepojené s kultúrnym a prírodným dedičstvom EÚ. Začne sa tiež každoročný dialóg o potravinách so širokou škálou aktérov vrátane spotrebiteľov, poľnohospodárov a zástupcov priemyslu a verejných orgánov s cieľom nájsť riešenia v otázkach, ako sú cenová dostupnosť potravín a inovácie. Komisia sa v budúcnosti bližšie pozrie aj na obmedzenie plytvania potravinami a riešenie obáv spoločnosti, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_25_530

Študentská stáž v Informačnom centre Europe Direct Prešov

Informačné centrum Europe Direct Prešov organizuje program neplatených študentských stáží, ktorého cieľom je poskytnúť študentom vysokých škôl príležitosť spojiť teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami a umožniť im oboznámiť sa so základmi činností informačného centra, EÚ a európskych inštitúcií.

Čo táto stáž ponúka?

- prax v odbore
- možnosť lepšieho umiestnenia na trhu práce
- prepojenie teórie a praxe
- získanie nových znalostí a skúseností
- odborný dohľad interného mentora
- nadviazanie profesionálnych kontaktov
- zoznámenie sa s kultúrou a etiketou daného prostredia
- zdokonalenie sa v cudzom jazyku
- účasť na konferenciách
- pomoc pri príprave podujatí

Nutné predpoklady

- záujem o dianie v Európskej únii
- prehľad o základoch fungovania EÚ, jej rozhodovacích procesoch a inštitúciách
- schopnosť pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami

V prípade záujmu pošlite svoj životopis spolu s krátkym motivačným listom v slovenskom jazyku na adresu: europedirect@sfpa.sk

---

Sieť informačných centier, dokumentačných centier a konferenčných prednášateľov sa nachádza vo všetkých členských štátoch, aj v tom Vašom

Obráťte sa na vaše miestne informačné centrum Europe Direct v akomkoľvek úradnom jazyku EÚ a získajte:

- odpovede na otázky o vašich právach občana EÚ, o fondoch a pod.
- pozvánky na miestne informačné/kontaktné podujatia o EÚ
- dokumenty a publikácie EÚ
- odporúčania na zdroje informácií
- kontakty na príslušné organizácie

Obráťte sa na najbližšie európske dokumentačné centrum a získajte:

- prístup k oficiálnym publikáciám a dokumentom EÚ (v elektronickej alebo tlačenej podobe)
- pomoc pri vyhľadávaní podrobných informácií o právnych predpisoch, politikách a inštitúciách EÚ
- odborné školenia pre študentov zamerané na rešerš údajov súvisiacich s EÚ na výskumné účely

Plánujete zorganizovať vo vašom okolí podujatie zamerané na EÚ? Nájdite odborného konferenčného prednášateľa EÚ (právnicki, konzultanti, akademici).

Viac info: https://europa.eu/european-union/contact/meet-us_sk

EUROPE DIRECT
Prešov

europedirect@sfp.sk

www.edpresov.sk

Europe Direct Prešov

Edpresov

Europe Direct Prešov

17. Novembra 6600/1, 080 01 PO

Názory vyjadrené v diele vyjadrujú len názor autorov a Európska komisia nie je zodpovedná za prípadné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii. Vydané s podporou Európskej komisie. Vydané za pomoci spolufinancovania EÚ.

